

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesleljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor urához. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Készen nem adnak szám.	Előfizethet a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: NÉMETH ÖDÖN.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 3 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitárter csomagolt 50 kr. Többesrész hirdetőiért megadomány
--	--	--	---	--

A kongrua.

Az a lázas gyorsaság, mellyel a kongrua megoldását a kultuszminiszteriumban sürgetik, bizonyossá tesz az iránt, hogy nem annyira a józan körültekintés, mint inkább a politikai furtang fogja ezt a nagy fontosságú kérdést megvalósítani.

A kormányhoz közel álló lapok a törvényjavaslat tárgyalását már az őszi ülészakra helyezik kilátásba. A félhivatalos tudósítások méltán aggodalommal tölthetnének el a törvényjavaslat értéke felől, ha nem tudnánk egész bizonyosan, hogy az őszi ülészak csak abból fog állani, hogy a parlamentet feloszlatják. Így tehát még van reményünk, hogy e hir szárnyra bocsátása közvetlen a választások előtt, nem az amerikai gyorsasággal elkészült törvényjavaslat tárgyalását, hanem inkább annak a választások alatt korteszéleokra használatát jelenti.

A kongrua kérdéséről Wlassits miniszter ez év elején beszélt először a képviselőházban. Ugyanakkor ismertette azokat a munkálatokat, melyek szerinte a katolikus kongrua érdekében szükségesek. E munkálatok magukban foglalták az összeírásokat, nevezetesen a főpapság és az alpapság jövedelmeinek összeírását.

Ugyanakkor Wlassits miniszter a következő kijelentést tette:

„Kijelentem és ezt kijelenthetem a kabinet nevében, hogy a kormány az egyházi dotáció kérdésére nézve törvényjavaslatot szándékozik a ház asztalára letenni, hogy fokozatosan — miután az igények egyszerre való kielégítéséről nem lehet szó, — de fokozatosan az igények kielégíttessenek. De, hogy minden félreértésnek elejét vegyem, kijelentem, hogy nincs itt másról szó, mint a lelkesi illetmények kiegészítéséről. Másra a magam részéről nem vállalkozhatom különösen valami olyasféle szuppozitum alapján, a melynek háttér: a szekularizáció.“

Természetes, hogy a miniszternek ez a kijelentése, nem annyira a kormány érzelmeinek felelt meg, mint inkább ravasz politikai eszközü, a melynek háttérben ott lappangott a pártpolitika önzése.

Már említést tettünk a kormány korteskedő magatartásáról, melyért a kongrua megoldását a saját kezébe vette, most csak magának a kongruának jelenlegi állására akarunk pár megjegyzést tenni.

A kultuszminiszter a képviselőházban tett nyilatkozata alapján június hó 20-án kibocsátotta a kongruára vonatkozó rendeletét. Az összeírások meg is kezdődtek már, bár a katolikus papság több gyűlésén kijelentette azt is, hogy a kongrua megoldására illetékes tényezőül nem ismeri és nem ismerheti el a kormányt. annál is inkább, mert a mai kormányzat liberális irányzata éppen nem szolgál megnyugtatósul arra nézve, hogy ezt a katolikus papság belső ügyét képező s léteérdekeit magában foglaló kérdést lelkiismeretesen megoldani képes legyen. Éppen ezért tiltakozik a miniszter illetéktelen beavatkozása ellen. melyben nem láthat egyebet, mint folytatását az egyházpolitikai törvényeknek s melynek főcélja a katolikus egyház kebelében a kormány omnipotenciáját érvényesíteni.

Ilyen előzmények után joggal várhatunk, hogy a miniszter e kérdés megoldását visszaadja az illetékes főpapság kezébe.

E helyett azonban nagy sietséggel készül a törvényjavaslat a miniszteriumban, hogy a választások alkalmával mint a gyermekeket ijesztő mumust előrántthassa a katolikus papság megfélemlítésére. Mert lehetetlen az, hogy e kérdést ilyen rövid idő alatt lelkiismeretesen megoldani lehessen. A félhivatalos jelentés maga is elismeri, hogy nem lévén e kérdésnek előiratai, nagy nehézségekbe ütközik az egyes egyházak viszonyainak megállapítása. Miért tehát az a lázas sietség? — Talán a néppárt parlamenti szereplése előtt akarják megcsinálni a kongruát? Hiszen éppen azzal mutatná jóindulatát a kormány, ha a néppárt parlamenti szereplését bevárná.

De meg magyarázza a félhivatalos értesítés abban az ártatlan kijelentésben, a mely azt mondja, hogy a katolikus kongrua rendezéséhez nem tudni, mennyiben járul majd az állam és mily egységek jöhetnek létre e tekintetben a klerus s az állam között.

Ebben van letéve az a ravaszság, mely a mai kormány politikát jellemzi, itt van elrejtve az a bomba, a beneficium megadóztatása, a melyet szükség esetén a katolikus papság ellen tellehet robbantani.

Mert míg a félhivatalos értesítés jelzi, hogy a többi vallásfelekezetek lelkeszeinek javadalmazása egy külön törvényben

fog szabályoztatni, minden bizonyal az állam költségére, — addig a katolikus papsággal várakozó állásontra helyezkedik s még azt sem tartja kizártnak, hogy esetleg a megállapodások nem is jönnek létre.

Csalódik azonban a kormány ha azt hiszi, hogy a katolikus papság vallásos hitét valaha is képes legyen feláldozni anyagi érdekeknek s nagyon csalódik ha azt hiszi, hogy a néppárt terjesztésében ez a politikai kétkulacsosság, megakadályozza papságunkat.

Sőt ellenkezőleg, minden egyházunk ellen irányult törekvés csak jobban tömörít, hogy az egyházunkra sérelmes törvényeket mielőbb jobb törvényekkel pótoljuk.

Az új rend hatása.

Legutóbbi számunkban már megemlékeztünk a bányász ág. ev. egyházkerület f. hó 9-én tartott gyűléséről, a hol a fűszeres évi jelentése oly megdöbbentő színekben festi le az egyházpolitikai törvények által előidézett valásérkölséi mély süllyedést. Akkor a fűszereségi jelentés csak általánosságban mozgott, egyszerűen jelezve a vesztélyt, mely az ág. evang. vallást szétszűléssel fenyegeti. Ugy látszik, hogy az előadó maga is megijedt a számoktól, melyek hívóik csökkenését és így a szomorú helyzetet tulajdonképen érthetővé teszik, azért nem mert mindjárt számokkal előrukkolni.

Ma kezünk közé jutott a hivatalos kimutatás, mely szerint az alföldi ág. és ref. egyházak két kerületében 11.300-an mentek át a nazarenusokhoz, 6500-an pedig bejelentették, hogy felekezetenélküliek óhajtanak lenni. Alig háromnegyed éve, hogy az új rend életbe lépett, máris ily megdöbbentően jelentkezik annak szomorú hatása; pedig még csak a kezdet kezdetén vagyunk. Mi lesz tíz, husz, ötven év múlva? Ki tudná megmondani! A katolicizmust nem féltjük, mert annak isteni alapítója örök életet ígért; de igenis féltjük hazánkat, féltjük drága magyar népünket, mert ennek nem ígértették meg a világ végeig való fenmaradás. Régi igazság: Az állam alapja a tiszta erkölcs, mely ha kivész „Róma ledől és rabigába görnyed.“

Az a mótely, mely hazánk ezredéves alapján az „új rend“ következtében rágódik, amely kezdetben még csak a hit dolgában és a szabadságvizsgálódás csillogó de sikamlós homok talajára épített felekezetek nyájától szedi áldozatát, lassanként bekopogtat a katolicizmus sziklára épített várába is. Ha pedig már beférközött és itt is megkezdette romboló pusztítását, nincs az a hatalom, mely képes lesz a társadalmi tönk bekövetkezését föntartóztatni. A hit közbűsség, a vallástalanság eleinte szentség-

Mai lapunk 8 oldal.

gunyolók (Szolnok), nazárenusokat és felekezeti-külieket szül, a kiknek nyomában költ azután a szocializmus, anarchizmus és nihilizmus. A minék tudatában a jobb lelkek aggodva tekintenek e szomúru jövőre, a könnyelműek megmosolyogják eméket figyelmet, a zavarásban halászi szerető ördög cultus hívei pedig szótlan arccal gyönyörködve tesik egy becsületes nemzet erkölcsi süllyedését.

A hárc egyelőn epizódokkal, előre nem látható eredménnyel indul hazában. Egyik felől a pozitív kereszténység, a másik részén a modern pogányság küzd. E harcban egy bizonyos: Ha az igazság, a pozitív kereszténység le is győzhet egy időre, elnyomtatásban is még mindig égő fálykaként fog világitani a nemzet jobbái szívében és táplálni fogja a csüggedt lelkekben a feltámadás biztos reményét. Az álliberálisoknak vészjósló gyümölcseit, ha szórványosan is, — de már mutatkoznak. Ezeket, ha csirákjukban elakarjuk fojtani, ha hazánkat az erkölcsi süllyedés örvényétől vissza akarjuk tartoztatni, a feltétlen revizióra van szükségünk, melyet a néppárt tüzött zászlajára. Ezt érzi, ezt tudja e hazának megromhatlan népe; azért növekszik napról-napra lavina módjára e párt, azért sorakozik a oly szent lelkesedéssel, nyelv és osztálykülönbség nélkül e párt szepölőn zászlaja alá e haza minden igaz fia.

Protestáns testvéreinknek is, legalább azoknak, a kik a pozitív kereszténységre adnak még valamit és közös hazánkat igazán szeretik, végre be kell ismerniök, — hogy mennyire hibáztak, — a mikor jobb ügyre méltó buzgalommal tüskén-bokron keresztül tolták a vallástalan kormány szekerét. És el kell fogadniök és támogatniök kell nekik is a néppártnak revizióra irányuló törekvéseit, ha első sorban ök akarnak a teljes szétzúllástól megmenekülni.

BELFÖLD.

— A néppárt győzelme. Rájec trencsén megyei községe megvélbízottsági tagjait ebben az évben már kétszer választotta meg. Miután azonban a választások mindkét alkalommal a néppárt jelöltjeinek győzelmével végződött, mind a két ízben a választást

megsemmisítették. A július 14-én megtartott havi gyűlésen azonban a néppárt jelöltjei ismét megválasztottak, még pedig ezúttal 121 szót töltötték el. Megválasztottak: Törvény-Eds. fr. baldi, Nem. Ferencz Rájeci, Bucsek András szabolcsi plébánosok; Nedbalek Ferencz Rájeci tanító. Először a Rájeczié! — A högyészai gyűlés. A tolnamegyei néppárt július 27-ikén tartja szervezkedő gyűlését Högyészen Apponyi Géza gróf elnökléte alatt.

— Kik lesznek képviselők? Egyik fővárosi lap legutóbbi száma azt a mindenesetre jellemző hírt közli, hogy Bánffy br. minden kormánypárti képviselőjelöltől reverzálist vesz, melyben a jelöltek szavakat adják, hogy a 35 %-ra felelő quótát megszavazzák Bánffy csak azt választatja meg, a ki ilyen reverzálist ad.

— A 169. szakasz ellen. Az ujszászi esperesi kerület papsága a hirdett kanzelparagraf ellen föliratot intéz a főrendiházhoz s egyuttal mozgalmat indított, hogy hasonló akcióra bírja az összes katolikus papságot. Az életrevaló eszmét mint értesülünk, az egész országban rokonszenvesen fogadják az ország papsága s bizonyosan egy kerület papságának tiltakozása sem fog hiányozni annak idején a főrendiház asztaláról.

— A kongrua rendezése. A csanádi egyházmegyében Deseffy Sándor megyés püspök a kongrua felülbíráló bizottságába a következőket küldötte ki. Aradon Csák minorita tartományi-rendfőnököt, Kristofcsák főesperest és Riesz esperest; Arad megyében Kramp, Orth és Riesz espereseket; Békés megyében Bokor, Kramp és Oltványi plébánosokat; Csanád megyében Balaton esperest, Henny prépostot és Rózsa plébánost; Csongrád megyében Jászay plébánost, Varga apát-esperest és Várossy plébánost; Krassó-Szörény megyében Kenessey, Kreuz és Pataky plébánosokat; Pancsován Gittler, Jakobovich és Zablai plébánosokat; Szegeden Jászay, Orbán és Varga plébánosokat; Temesme-

gyében Engels, Grosz és Vudy espereseket; Temesváron Homen, Kun, Károlyi, Jókai és Brändt plébánost; Verseckén Lászlóffy esperest; Gaál és Lientz plébánosokat és Torontál megyében Eperjesperest, Kun, és Abált, espereseket. — Ujbban a szigetvári esperesi kerület is állást foglalt Vlaszác kongrua tervével szemben. Kijelentette, hogy annak megvalósulása egyedül a püspöki kart tartja illékonyk.

— A keszthelyi néppárti gyűlést, melyet most vasárnap július 19-én tartotak volna meg, fontos okok miatt néhány hétre elhalasztották.

— Lits Gyula a vaáli kerület képviselője folytatja liberális beszámolóját kerületében. Legutóbb Dobozon, Tabajdon és Alesuthon fordult meg, a hol egészen a „Pesti Napló“ modorában támadta a néppártot a már jól ismert vádakát emelve ellenük. Csak még azt említi fel, hogy Lits urnak liberális kirohanásait a liberális sajtó sem fogadja rokonszenvesen. Kerületében a néppárt jelöltet állít.

— Néppárti gyűlések. A néppárt folytatja szervezkedő gyűléseit. 19-én Várnán lesz gyűlés, 26-án pedig Vágyhelyen d. u. 2 órakor a következő programmal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zichy Nándor gróf. 2. A néppártról. Tartja: Markovics Cnyla dr. orvos. 3. A „Kanzel-Paragrafus.“ Tartja: Bieliszky Jusztin. 4. A kis gazdák bajai és a néppárt. Tartja: Mucsura György, ügyvéd. 5. A liberális jogegyenlőség. Tartja: Schwertner Gyula ügyvéd. 6. A „új rend“ és a néppárt. Tartja: Zelenyák János országgyűlési képviselő. 7. Elnöki zárszó. — Ugyancsak 26-dikán Alsó-Lendván is szervezkedik a néppárt, hol d. e. 11 órakor nagy politikai népgyűlés lesz a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Eszterházy Ferencz gróf. 2. A kisparosok és kiszagdák. Tartja: Bakonyi Elek dr., ügyvéd. 3. A néppártról. Tartja vend nyelven: Szalay István. 4. A „új rend“ és a néppárt. Tartja: Kálmán Károly, plébános. 5. Elnöki zárszó. — Végül ugyancsak 26-án is lesz néppárti nagygyűlés, melyen Apponyi Géza fog elnökölni.

TARCOZA.

A jegyesek.

— A „Fejermegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Az az örömteli hír, mely mindnyájunknak szívét megdobogtatta s mely József főherczeg bájosa leánya Mária Dorothea főherczegnő eljegyzéséről szólt, mindenütt az országban még ma is a legkedvesebb, legérdekesebb beszéd tárgyát képezi.

A menyasszonyt Mária Dorothea főherczegnőt mindenki jól ismeri az egész országban. Egy nagy könyvet lehetne írni gyermekéveinek kedves epizódjairól, szerető szívéből, jótékonyágáról, szépségéről, műveltségéről.

Ahhoz a múlt lapunkban közölt érdekes apróságokhoz még a következőket említhetjük fel Mária Dorothea főherczegnőről és felesége jegyzéséről Fülöp orléans herczegről.

Mária Dorothea Amália főherczegnő, csillagkeresztű hölgy, a bajor kir. Szt. Erzsébet-rend alapítványi hölgye, József főherczeg és Klotild Amália szász-coburg-gothai herczegnő második leánya.

Mária Dorothea főherczegnő, a ki régebben szülei társaságában minden nagyobb hazafias ünnepélyünkön megjelent, az utóbbi időben távol maradt az udvari élettől és nagyon feltűnt, hogy a milleniumi ünnepségekre sem jött el.

Egy idő előtt híre járt, hogy a főherczegnő kolostorba akar vonulni, és hogy leginkább szeretett öccsének, a fiatal László főherczegnek gyászos halála bírja erre az elhatározására. A főherczegnőnek mindig igen

érzékeny, bu és öröm iránt rendkívül fogékony természetű volt és különösen szerencsétlen fivérén csüggedt végtelen szeretettel. Érthető, ha vigasztalhatatlan gyászban el akart zárkózni a világ elől.

Szüleinek és testvéreinek azonban mégis sikerült a főherczegnőt megnyugtanni, némileg megvigasztalni. De kedvenc helye még ma is az a szoba, amelyben a boldogult fivérétől kapott virágbokrétaikat és virágokat őrzi.

Szereti a virágokat, s általában a természetet, és mint művésznőt is leginkább ennek szépségei foglalkoztatják. A főherczegnő titírón rajzol és fest. Vastagh György festőművészünk, aki tanítója volt, igaz gyönyörűségét lelta tanítványának nagy tehetségében és komoly törekvésében. A főherczegnő egyik művét már kiállította Bécsben jótékony célra és remek munkája a főherczegnőnek az a alsóthi album is, amelyet Jókai Mórnak ajándékozott.

Az irodalomért is rendkívül lelkesedik a művelt lelkű főherczegnő. Nagy könyvtárában ott vannak a magyar irodalom remekei, köztük Jókai műveinek diszkadása, továbbá a világirodalom legkiválóbb alkotásai — finom műérzékkel összeválogatva. Beavatott emberek tudni vélik, hogy a főherczegnő maga is írónő, de csak titokban, nyilvánosság elé eddig nem bocsátotta irodalmi alkotásait.

Pestői tehetsége mellett a zongorajátékban való művészetét csodálják. Az utóbbi években Wisinger-Flórián Olga lett a főherczegnő tanítónője és ketten készítettek tájkép-tanulmányt.

Több művét a főherczegnő Stefánia özvegy trónörökösével együtt készítette, aki

atyai és anyai részről rokona és különös szeretettel ragaszkodik hozzá.

De szeretik Mária Dorotya főherczegnőt mindenütt, a hol csak ismerik. Alesuthon is környékén a szegények jölvő angyalukat ismerik benne. Már mint gyermek oda ajándékozta a játékszerreit a parasztok és tisztviselők gyermekeinek. Budapesten, mint védnökön élén áll egy nagy kórháznak, a mely az ő nevét viseli s a melyet gyakran látogatott meg vigaszt és örömet nyújtva a betegeknek.

A bájosa herczegkisasszony most, mint az orléans herczeg felesége, ismét belép a nagyvilágba, a hol talán fontos szerep is juthat még neki.

Völegénye, a csendes Stowe-Houseban, Buckinghamshire mellett, Angliában lakik állandóan. Látszólag távol tartja magát a politikai világ nagy eseményeinek zajától. Amde az ő csendes kastélya — természetesen — központját képezi, annak a kórnek, mely az újból feltámadó francia királyságról álmadozik.

Amde mi most az eljegyzés híre hallatára már arra a veszteségre gondolunk, mely bennünket távoztával érni. A veszteség feletti fájdalomunkat azonban enyhíteni fogja a mi Mariaka főherczegnőnk boldogságának tudata.

Mária Dorothea főherczegnő jegyese Lajos Fülöp Róbert orléans herczeg; az orléans ház jelenlegi fejé született 1869. február 6-án Twickenhamban, Angliában. Nővérei: Mária Amália és Heléne Luiza révén rokonságban van két uralkodóházzal, a portugálival és az olasszal, lévén az első nővére a portugál király neje, a második pedig az osztrák herczegnő.

A reimsi szobor.

Nagy fontosságú esemény történt Franciaországban, D'Arc Johannának, az orleansi szűznek szobrot emelt a kegyelet Reimsban, s a szobor teleplezésén Faure Felix a francia köztársaság elnöke tartott beszédet.

Nagyfontosságú ez esemény azért, mert a századvégi francia ledérség visszatérését jelenti, a vallásérköcsi irányok felé. A liberalizmus főfészke, Franciaország is megelégette, úgy látszik, a vallástalanság eskölcsi súlyedését s a vallásérköcsőség kultuszát óhajtja föltámasztani. Azt hiszük nem családunk, hogy D'Arc Johanna szobra csak első lépés e célznak elérésére.

Az ünnepélynek kiváló fontosságot kölcsönzött a köztársasági elnök beszéde. Kijelentette, hogy eljött Franciaország nevében megünnepelni a nagy szabadsághős, az orlanszi emlékfőt, kinek rövid élete Franciaország történetének legnagyosabb epizódjait foglalja magában, kinek csodálatraméltó alakja előtt minden ellentét eltűnik, minden vélemény különbség elnémul, a kinek színe előtt minden francziát egyaránt eltölti az égő hazaszeretet érzelme. Méltó oly országhoz, hol a nemeslelkűség és lovagiaság uralkodik, mint Franciaországban, hol a nagy eszmék ápolását nagyra tartják, hogy felállítsa az erények ama meghatározó megtestülését a szoborban. Megfelel a francia demokrácia hősiess és gyengéd érzelmi lelkesedésének, hogy felállítsa a népből származott gyermek emléksobrát, hogy a nemzeti dicsőséget növelje és a hazaszeretet szűzét avassa. Sehol sem lehet megfelelőbben ünnepelni D'Arc Johannát, mint Rheimsban, mely látta apoteozisát és a hazát fölcsabadították. Az elnök végül kiemelte, hogy 1429. júl. 14-ének emléke az egyetértés és áldozatkészség eszméjét kelti föl, mely tulajdonságok egyedül képesek arra, hogy biztosítsák Franciaországnak azt a helyet, a melyet a világban el kell foglalnia.

És valóban kevés alakja van a történelemnek, mely a vallásérköcsőségnek s a hazafiaságnak ápolására jobban szolgálna, mint D'Arc Johanna, az orleansi szűz.

Nagy veszélyben volt Franciaország. Angol hódítók foglalták el s Henrik király

Fülöp herceg, a ki a két évvel ezelőtt elhunyt Lajos Fülöp orleansi herceg és párisi grófnak legidősebb fia s mint ilyen dedunokája Lajos Fülöp francia királynak, az Orleansok trónigényét képviseli a francia trónra VIII. Fülöp néven s nem lehetetlen, hogy a mi Mária Dorothea főhercegnőnk egykor még Franciaország koronáját fogja szép homlokán viselni

Az Orleansok, a Bourbonok, Valoisk és Capetingek révén Európának legrégebbi uralkodó családját képezik, s legelső ősük Capet Hugó már 987-ben foglalta el Franciaországnak s a Karolingeknek trónját. A nagy francia forradalomig a család idősebb ága, a Bourbonok uralkodtak, de midőn a szerencsétlen XVI. Lajos feje a porba hullt, az egész családot száműzték Franciaországból s oda csakis a restauráció után 1815-ben térhettek vissza, hogy X. Károly halálával a trónt ismét elveszítették. Ezután már csak a gyermektelen gróf Chambord tartotta fenn a Bourbonok trónigényeit, mert a Bourbonoknak az az ága, a mely még ma is él és pedig a spanyol karlista-család, Don Carlos és fiaival Jayme herceggel és XIII. Alfonz spanyol királlyal az élen, valamint a szicíliai és párisi Bourbonok, 180 évvel ezelőtt a spanyol örökösödési háború alkalmával lemondtak a francia trónra való minden igényükről.

1883 óta tehát Chambord grófnak, az utolsó francia Bourbonnak halála óta az Orleans-ág igényli a trónt s 1893-ban fel is vették a „Maison royale de la France” nevet. Ez az ág XIV. Lajos királynak egyetlen öcsesétől indult ki 1640-ben, a mikor a király kinevezte az öcsesét Fülöpöt orleansi herceggé

már Orleansot ostromolta, magának követelve a francia koronát. VII. Károly a francia trónörökös koronázatlanul Chinon kis városkában húzta meg magát. Királyság, nemzet veszte volt!

Ebben a kétségbeesett állapotokban jelent meg az orleansi szűz, hogy megmentse az országot.

Domremyben, egy kis faluban Lotaringia határán született, mint paraszt szülőknek leánya D'Arc Johanna 1411-ben s fölött mint pásztorlány, nem tanult sem írni, sem olvasni, templomba járt vasárnap és semmit sem tudott a nagy világról és a nagy urak politikájáról. Az a jóslat járt akkor a francia nép közt, hogy szűznek kell Franciaországot megmenteni. Talán erről sem hallott. Hivatására nem is készült hanem mikor még csak tizenhárom éves volt, nyáron egy bőjti napon, atyja kertjében nagy fényt látott s egy szótat hallott, melyről azt hitte, hogy Szent Mihály arkangyal jelent meg neki. Azután gyakran voltak ily jelenségei. Szent Katalin, Szent Margit az angyalok beszélték hozzá s egy ízben, midőn már tizenöt éves volt, ismét Szent Mihályt vélte hallani, ki meghagyta neki, hogy menjen a szomszéd város kapitányához, mondván, hogy küldje el őt a francia királyhoz, mert ő van rá hivatva, hogy a királyságba visszahelyezze. Beszélte ő ezt s kebelében hősi elhatározást érzett. Szülei azonban férjhez akarták adni s midőn egy nagybátyja bement üzenetével a városba, Baudricourt kapitány a parasztnak azt felelte, hogy unokahúgát pofozza fel. De a parasztleány ekkor bement hozzá maga s kifeltelt a katonatisztnak, hogy őt az Isten küldi, hogy szabadítsa meg a királyságot az angoloktól, hogy a trónörökösét megkoronázza és trónjára beiktassa. Elitastották De a nép s néhány kis nemes hitt a jelenségekben és d'Arc Johann 1429. év február hó 24-dikén férfiruhában lóra ült, s fivére s öt-hat fegyveres emberek társaságában az ellenségnek keresztül százötven mérföldre elment a királyhoz. Téli bujdosva, március hatodikán érkezett oda s letérdelve így szólt VII. Károlyhoz:

— Nemes dauphin! A királyok Istene küld engemet, hogy rajtad segítsék. Adj nekem sereget. Isten kegyelméből a fegyverek erejével Orleans ostromát megszüntetem s elvezetlek téged Rheimsba a koronázásra.

Igy tehát egy a Bourbonok, mint az Orleansok egy vérből származnak, tudniillik IV. Henrik francia királyból.

Lajos Fülöp volt az egyetlen Orleans a francia trónon. Orleans Fülöpöt a nemzeti gárda emelte a trónra, s tizenöt éves korodás után 1848. évi február 24-én kénytelen volt lemondani a trónról.

A király a tulajerki hátsó ajtaján volt kénytelen menekülni a felbőszült tömeg elől és egy ott ácsorgó nemzeti gárdistához a következő emlékeztető szavakat intézte:

Tizenkilenc évvel ezelőtt hivatatok és én megjöttem, — ma elküldtök és én megyek. Nem csinálhatok magamaak semmi szemrehányást.

Ezzel egy bérkocsiba ült és elhajtatott. A hetvenöt éves királynak és hatvanöt éves nejének nem csakúgy fáradtságot okozott a menekülés, a mely azonban sikerült. Március 3-án Newhawbenben, Angliában, partraszállottak a fejedelmi bujdosók; összes podgyászuk egy uti táskából állott; az angol királyné a „neullyi gróf”-nak — mert ezentul így hívták a trónvesztett királyt — már másnap a Windsor közeli fekvő claremonti kastélyt ajánlotta fel székhelyül és ez a száműzött családnak később oly híressé vált második otthona még ma is. A király különben rövid idő múlva franciaországi magánvagyonra jövedelmének élvezetéből lépett, mert az új köztársasági kormány gondnokot nevezet ki a családtagyain részére. De nem kobozta el a nagy kiterjedésű orleansi birtokokat.

Lajos Fülöp legidősebb fia, Nándor chartresi herceg még 1842-ben oly szerencsétlenül bukott ki kocsiából, hogy szörnyet halt.

A meglepett király theológusok és hatósági urak bizottsága elé állította s ezek tudós kérdésekkel faggatták, a leány pedig nagy nyugalommal válaszolt. Így faggatták két hétig s végül kimondták, hogy szolgálatait el lehet fogadni, ha nincs az ördöggel összekötöttség s igazán szűz. Erről maga a királyné győződött meg. S csak ezután bíztak rá egy csapatot, és a hit, hogy Isten vele van, a ki őt küldötte, fölbátorította a francziákat, az angolok pedig félték tőle. Fehér páncrelba volt öltözve, kezében fehér lobogóval, az arany lilomokkal s e jelmonddal: „Jézus Mária”, oldalán karddal, melyet azonban ki nem húzott, mert megfogadta, hogy meg nem öl soha senkit. Így indult csatába az orleansi szűz, négy-öt ezer emberrel az angol sereg ellen. Május 2-án először verte meg az angolokat s elfoglalta egyik erősegyüket, csakhamar kitűnt a háborúban, hogy a fiatal lányban hadvezéri lángész lakik. Egy nyilvesző megbeszi állást s elesik, de fölkel, lóra ül ismét, seregét buzdítja, ostromol s a várat beveszi. — Orleans föl van mentve, az angolok északra elúzve, csatát csata után nyert meg a fiatal leány, várost város után foglal vissza, mindenütt az ostromnál legelül maga. Julius 17-én VII. Károlyt Rheimsban királyiá koronázták, az oltár mellett állt Jeanne d'Arc kezében zászlajával. Egész Franciaország fölkel, elkergette az angolokat s Franciaország meg volt mentve egy év alatt. Midőn a csodálatos hadvezért 1430. május 23-án az angolok egy csatában elfogták. Maga mondotta magáról:

Én csak egy évig leszek, nekem sietni kell.

Nem hadi törvényszék, az angolok által összeállított külön bíróság gyötörte s ítélte halálra.

— Én Istentől jövök, nincs itt mit keresnem, küldjétek vissza Istenhez, a honnét jöttem! — felelte bírónak. Elve maglyára tették s 1431. május 30-án megégették, a lángok közt utolsó szava volt: „Jézus!”

Családja 1450-ben pörének újabb tárgyalását sürgette, s akkor úrbíró kimondotta a Johanna ellen emelt vádak alaptalanok.

És a francia nemzet, mely emlékeztetésre 1891 Orleansban nagy ünnepély rendezett, most szobrot emelt neki Reimsban.

Halálával a trónöröklés joga elsőszülött fiára, a párisi grófra szállt, a ki 1838-ban Párisban született. Anyja előbb Eisenbachban, majd Angliában nevelte. Az amerikai polgári háborúban a párisi gróf, mint önkéntes vett részt és nagy vitézséget tanusított. A háború befejeztével hazautazott és 1870-ig visszavonultan élt Angliában. 1870-ben visszatért Franciaországba, belépett a hadseregbe és 1873-ig maradt hazájában. Ekkor Chambord grófhoz költözött át Frohsdorfa és a maga részéről minden trónigényről lemondott. 1864-ben nőül vette unokánévérét Mária Izabella montpensieri hercegnőt és ebből a házasságból származik Fülöp herceg, a jelenlegi francia trónkövetelő, Mária Dorothea főhercegnő vőlegénye.

Hasztalan volt 1871. óta az európai uralkodók támogatása, hogy elvesztett trónjukat visszaszerezzék az Orleansok. Pedig nem egyszer közel voltak már jogaik visszanyeréséhez. 1873-ban a restaurációt pusztán az a vizsály akadályozta meg, mely a Bourbonok és az Orleansok közt már egy évszázad óta dal, s 1873-ban, mikor végé hosszas alkudozás után kibékültek, Chambord gróf tette lehetetlenné, a ki inkább lemondott a trónról, semhogy beleegyezzék abba, hogy Franciaország a Bourbonok lobogója helyett megtarthassa nemzeti jelvényül a vérkeresztben szenté avatott trikolort. Mikor ezt hírül vitték IX. Pius pápának, Chambord gróf legnagyobb pártfogójának, így kiáltott fel:

— Oche scempiaccio! Perde se stesso, e perde noi! (Oh minő ügygyű! Elpusztítja saját magát és vele együtt minket is!)

Azóta Franciaországban ellenségeik min-

Városi és vidéki hírek.

— **Az alcuthi eljegyzés.** A József főherceg családjában történt eljegyzés híre az egész országban leirhatlan örömet keltett. Az egész hazai sajtó a legrokonszenvesebb sorokban emlékezik meg Mária Dorothea főhercegnő eljegyzéséről. A hivatalos lap a lap élén a következő sorokban emlékezik meg az alcuthi nászról:

„Mária Dorothea Amália főhercegnő ö. cs. és kir. Fensége, József főherceg ur ö. cs. és kir. Fenségének leánya, Ó császári és apostoli királyi Fenségének legfelsőbb beleegyezésével, jegyet váltott Lajos Fülöp Róbert orleansi herceg ö. királyi Fenségével.”

Az eljegyzés egész csendben, a legszorosabb családi körben történt meg a kastély nagy ebédlőjében. A fenséges család tagjain kívül csak az orleansi herceg, titkárja és két grófi barátja volt jelen. Az esküvő október hónapban lesz. A rendkívüli fényes esküvőt a budavári Zsigmond kápolnában fogják megtartani.

A fiatal herceget nagybátyja az aumalei herceg fejedelmi ajándékban fogja részesíteni, melyet minden valószínűség szerint a London közelében fekvő fejedelmi pompával berendezett w o o d n o r t o n i birtok lesz ez, a hová augusztus havában Fülöp herceg arája, Mária Dorotya főhercegnő is el fog látogatni.

Az esküvő után a fiatal pár Elzászba utazik. Ott fognak állandóan tartózkodni, de azért minden évben egyszer hosszabb időre leutaznak Magyarországra, a főhercegi család meglátogatására.

Az eljegyzés alkalmából a főhercegi család számtalan üdvözlő táviratot kapott, melyek közül a legjelentéktelebbre is a népszerű főherceg a legzivesebb hangon válaszolt.

dent elkövettek, hogy népszerűtlenné tegyék az Orleansokat s mikor végre 1888-ban Chambord gróf, a ki magát V. Henrik királynak hívatta, meghalt, akkor már lehetetlen volt a restaurációt megvalósítani; sőt az a törvényjavaslat is, a mely száműzött akarta Franciaországból az egész orleansi házat, csak három szavazattal bukott meg a francia képviselőházban. Három évvel később pedig, 1886-ban, örök időre kitiltották Franciaországból a párisi gróft s azóta Angliában éltek s utóbb hozzásegődtek Boulangerhez, tőle remélvén a monarchia visszaállítását.

Ebben az időben lépett a fiatal Fülöp herceg a hadkötelezettségi korbá. Angliából Franciaországba utazott tehát és jelentkezett a párisi főparancsnokságnál, hogy sorozzák be. Mint katonát akart a hadseregbe lépni.

— Mint francziának — mondotta akkor a herceg — kötelességem katonai szolgálatot teljesíteni és a kiutasítási parancs, mely atyámat érte, engem semmiesetre sem oldhat fel kötelességem alól.

A választ, a melyet jelentkezésére várt, még az nap este megkapta. Clement rendőrbiztos személyében, a ki őt a Franciaországba történt tilos visszatérése miatt elfogta és a conciergeriebe vitte. A herceget a törvényszék elé állították. Birái előtt így védekezett:

— Eljöttem Franciaországba, hogy mint egyszerű katona szolgáljak. Nem üzök politikát, ez az apám dolga. Nem a képviselőházba mentem, hanem a sorozó bizottság elé. Bűn-e az, hogy hazámat szeretem és francia ezredben akarok szolgálni? Kérem vendömet, hogy

— **A pápa nyaralása.** XIII. Leó pápa vasárnap kezdte meg nyaralását. A kastélyából a vatikán kertjében levő, IV-ik Leó tornyának nevezett épületbe vonult, melyet erre a célra már teljesen átalakítottak. A pápa csak ösz felé tér vissza a palotába.

— **Személyi hírek.** Posilovics dr. zágrábi érsek Bártfára utazott megkezdeni két hónapi nyaralását, mely alatt Gugler Pável püspök nagyprepost fogja helyettesíteni. — Firczak Gyula munkácsi püspök július 18-án reggel Gebé Viktor nagyprepost kíséretében Munkácsra utazott, hogy résztvegyen a munkácsi emlékoszlop leleplezési ünnepélyén, melyet 19-én tartanak s melyen az ünnepélyes szentmisét a püspök fogja mondani. — Báró Fiáth Miklós főispán július 15-én Fonyódra utazott, hol családja a nyarat tölti. — Hidassy Kornél szombathelyi püspök július 16-án Ems fürdőbe utazott. — Frigyes főherceg július 17-én délután Nagy-Szombatba érkezett, hogy az ott állomásozó zászlóaljakat megvizsgálja.

— **Lobkovitz herceg Székesfejérvárt.** Lobkovitz Rudolf herceg cs. és kir. IV. hadtest parancsnoka július 16-án este Székesfejérvárra érkezett s a „Magyar Király” szállodába szállt meg, hol még az nap este, a helybeli vadászszed zenekara kedveskedett egy pár darabbal a hercegnek vacsorázása közben. Tegnap délelőtt a Jelasich tábornok nevét viselő gyaogezred felett tartott szemlét a sós-tói gyakorlóterén, ma délelőtt pedig a vadászszed telett. Tegnap délután még a katonai lövöldében nézte végig a lövőgyakorlatokat. — A herceg ma délután a 3 órai vonattal Budapestre utazott.

— **A czári pár látogatása.** Egy bécsi újság jelentése szerint a czári pár látogatását az udvarnál augusztus 27-ikére már hivatalosan is bejelentették. A párisi lapok meg arról is tudnak, hogy a czári pár a köztársaság elnökét is megfogja látogatni.

— **La Valletta Kardinális halála.** Nápolyban tegnapelőtt hunyt el Monaco La Valletta bíboros, kinek halálával hatra apadt le azon bíborosok száma, kik XIII. Leó pápa választásában részt vettek. Betegsége előtt őt emlegették különösen a pápai trón örökösének.

ne beszéljen értem. Száműzetésemben megtanultam, hogy hazám hatásainak határozatait tisztelnem kell. Ha elítélnék, kétszáz ezer bajtársam fog mellettem felszólalni. Azok pedig felmentenek. A tárgyaláson a herceget két évi fogságra ítélték s a törvényszék termében páratlan tüntetés folyt le, mikor a herceg odakiáltotta barátainak:

— Még mindig jobb a fogság a száműzetésnél, mert legalább francia földön vagyok.

Aznap Párisban nagy royalista-tüntetések voltak, a melyeknél igen sok arisztokratát tartóztattak. A herceget pedig a clairveauxi börtönbe vitték, a hol négy hónapi fogságot töltött ki, ezt is kiváltságos helyzetben, mert épenséggel nem részesítették olyan bánásmódban, amely olyanokat ér, a kik tilalom daczára francia földre lépnek. Ekkor elengedte fogságának hátralevő idejét s mikor a határhoz kísérték, innen levelet velegyenlő korosztályu francia hadkötelesekhez. A proklamációban ezeket írta:

— Három évet akartam szolgálni, mint katona, a felelet két évi fogság volt. A megkegyelmezés újra visszaadja a száműzetés keserveit, én csak felcserelem fogságomat. Őrizzék meg számomra a helyet, melyről körötökben, zászlóink alatt elfoglálni akartam. Arra töreksem, hogy megtaláljam azt.

Az orleansi herceg fogsága után Ausztriába, Olaszországba s aztán a tengerentúlra utazott. Mikor 1893. januárjában egész Franciaországban képviselőválasztások voltak, a herceget, a ki akkor nagy uton volt, táviratilag hívták haza, azt hívnék, hogy a köztársaság napjai meg vannak számlálva. A remény azonban hiunak bizonyult, a monarchista-párt szer-

— **Szent István napja Bécsben.** A bécsi magyar katolikusok az idén is megülik Szent István napját, mely alkalommal Kisfaludy A. Béla prépost, egyetemi tanár fog celebrálni, az alkalmi szentbeszédet pedig Herits Márton óvári plebános tartja.

— **A református egyházmegye közgyűlése.** A mezőföldi református egyházmegye rendes évi közgyűlését csütörtökön tartotta meg Székesfejérváron a ref. egyházköz. G. táncstermében, melyen Sziucs János és Bóné Géza elnököltek. A közgyűlés jegyzőkönyvileg adott kifejezést fájdalomnak Papp Gábor szuperintendens, Vályi egyházi és Beóthy Zsigmond világi főjegyzők elhunytá felett és a n t a l Gábor új szuperintendenshez pedig üdvözlő feliratot küldtek. Károlyi Tibor, József és Gyula grófnak a közgyűlés köszönetet szavazott ama jótéteményükért, hogy a keresztiesi ref. egyháznak évi 150 frtot adományoztak, mert az ottani katolikus gyermekek a ref. iskolában nyernekt oktatást.

— **A hercegprímás jótékonyága.** Vaszary Kolozs bibornok-hercegprímás a Simor János által alapított árvaház kibővítésére hatvan ezer forintot adott. Az egyházmegye a nagylelkű ténye a lakosság körében nagy örömet keltett, mert az el nem helyezhető szegény árvagyermeknek száma igen nagy.

— **Meszlény Lajos meghalt.** Meszlény Lajos fejermegyei földbirtokos és ügyvéd a szatmári püspök szeretett fivére hosszu szenvedés és a szentségek ajtatos felvétele után a hevesmegyei Dinnyesháta-pusztán a hó 9-én, életének 45-ik évében elhunyt. A boldogult hült tetemeit Velenczére hozták, hol a családi sirbaltban 12-én helyezték általános részvét mellett örök nyugalomra.

— **A lipótvárosi bazilika építése.** Meg szokott lassúsággal halad a lipótvárosi bazilika építése. Most a templomban a főkupola alatt folyik az építkezés a mű márványozással, melylyel talán az év végére jkészen lesznek. A főkupola díszítésére Velenczében megrendelt mozaik azonban még az év végére nem érkezik

vezete sokkal erőtelenebb volt, semhogy diadal-maskodhatott volna s nemcsak, hogy nem ért el sikernket, hanem még a mandátumainak több, mint a felét elvesztette. Mikor 1894. szept. havában a párisi gróf halálos ágyán feküdt, Fülöp herceg megragadta haldokló atyja kezét és felkiáltott:

— Nyugodj békében atyám, méltó leszek majd hozzád!

A francia royalista pártnak az a része, mely az Orleansok híve, az ifjú Fülöp herceget proklamálta királynak VIII. Fülöp néven s nagy reményeket fűz hozzá még ma is, míg atyjától, a párisi gróftól sohasem reméltek sokat. A párisi gróf ép úgy mint a nagyapja Lajos Fülöp király, nagy pénzügyi genie volt, igazi Orleans-vár és kitünő családapa. Roppant gazdag volt, mert egyrészt 1871-ben visszakapta azokat a birtokokat, a melyeket III. Napoleon, még mint köztársasági elnök elko-boztatott a családtól, másrészt a párisi gróf neje, apjának az 1889-ben Spanyolországban elhunyt Montpensier hercegnék egyedüli örököse, 300 milliót örökölt, de azért a párisi gróf ugyszólván semmit sem áldozott a trón visszaszerzéséért s ez nagyon meggyöngítette a reményt, hogy az Orleansok hamarosan trónra jussanak. A párisi gróf különben maga sem hitt a missziójában.

Ezért a halála után új lélek költözött a pártha. Legidősebb fiában, Fülöp Róbert hercegen sokkal több az energia s a lelkesedés. Az első pillanattól kezdve, hogy őseinek örökébe lépett, saját családja ellen kell küzdenie, hogy ezekkel szemben megvédje azt a jogát, hogy magát az Orleansok fejének neveztesse. Ezt a jogot a család már a párisi gróftól

meg és így a főkupolát csak a jövő tavasszal kezdik építeni belül. Jelenleg az építésnél 25-30 munkás van foglalkoztatva.

— **Zárda megnyitása.** A holnapi nap folyamán fogják átadni a rendeltetésének az Angyalföldön épült karmelita zárdát, mely most épült fel. A zárda egy 400 embert befogadó kápolnából és nyolcz czellából áll. Az ott lakó nép öröme általános s így előreláthatólag a karmelita atyák működése áldásos lesz.

— **Bökeüzi püspök.** Enesén egy nagyobb kápolna épült Zalka János püspök költségén 15000 frttal, melyet július 12-én személyesen konzekválta a nagylelkü püspök.

— **Adakozó gróf.** Andrassy Dénes gróf jótéteményeinek számát ismét szaporította. Ugyanis a nagymihályi kórház javára 2000, a szerencsi templom és iskola kijavítására 3000, és a királynap templom tornyának kiépítésére 500 frtot adományozott.

— **Püspöki körlevél.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök a napokban adta ki X. számú körlevelét. Mindenekelőtt tudomására hozza lelkészkedő papságának, miszerint ő felsége jóváhagyta ama irányelveket és utasításokat, a melyek alapján a lelkészkedő papság jövedelmei a tervezett congrua érdekében összeirandók s egyuttal felhívja figyelmüket, a kézbesített rovatos ivék minél előbbi és pontos kitöltésére. Tudatja továbbá, hogy a kitöltött ivék közvetlenül az egyházmegyei hatóságok küldendő felülvizsgálás végett és kinevezi eme bizottságnak tagjait. Közül végre két belügyminiszteri elvi határozatot, a melyek szerint a lelkesi javadalomhoz tartozó ingatlanok közési pótadó alá nem vonhatók és hogy a kántortartói lakás és iskola fenntartása a Visitatio Canonica értelmében a község (communitas) minden adófizetőjét valláskülönbség nélkül terheli.

— **A kassai dom.** Szeptember 16-án fogja Bubicz Zsigmond püspök felszentelni a kassai domot, melynek restaurálásával - tornyait kivéve - készen vannak. Az ünnepélyen a kormány képviselőiben Wlassics Gyula kultuszminiszter fog megjelenni. A felszentelés emlékére Bubicz püspök egy diszmunkát szán-

el akarta vitatni, s azt Don Carlos, a spanyol trónkövetelő vindikálta a maga számára, s ő követelte a maga számára azt a jogot is, hogy a családi címert, két mezőben, három arany lilomot „brissü“-re, azaz a nélkül a jel nélkül viselhesse, a melyet a francia törvények értelmében a családi címerekben, a család minden tagjainak, a család fejének kivételével hordania kell.

A párisi gróf nem igen volt elég erős, hogy Don Carlossal szembeszálljon s a francia royalistáknak egész orleansi pártja Fülöp hercegre építi reményeit. Állítólag egyszer maga a párisi gróf is azt mondta róla, hogy nem ő, hanem Fülöp herceg fogja megvalósítani az Orleansok trónigényeit s ő fogja visszaállítani Franciaországban a monarchiát. Az ifjú herceg rokonszenves, szép, kedves, daliás vigkedélyű s nem szűkkeblű, ha arról van szó, hogy áldozatot hozzon a szent ügyért s minden fiatalsága daczára is komoly. Sőt még a köztársasági pártban is nagy rokonszenvenek örvend, mert igazi férfit látnak benne, s ennek a fejében Franciaországban mindent megbocsátanak az embernek.

Még talán élénk emlékezetben van az a harc, a melyet Fülöp herceg pártja az ő trónigényei érdekében Franciaországban folytatott, mikor a mult év szeptemberében, az egykor párbajban megölt Montpensier hercegnek másodszüllött fia, a szevillai herceg, Don Francisco Maria de Bourbon y Castelli, váratlanul trónigényekkel lépett fel s azt vitatta, hogy a francia trón nem Fülöp herceget, hanem őt illeti meg. Hosszas viták után végre az egész párt kimondta, hogy hű marad Fülöp hercegre, mert ha már nem is volna száz

dékok kiadni, mely magában foglalja a dom történetét, illusztrációkkal díszítve.

— **Jótékony plébános.** Fülöp Lajos nagyernyei nyugalmazott róm. kath. plébános ó-marosvásárhelyi kath. leányiskola részére milleniumi alapítványként ezert frtot adományozott, mely jótéteményeért a közoktatásügyi miniszter elismerését és köszönetét nyilvánította.

— **Szép alapítvány.** Nikolajevich Milán pancsovai számadó egy szerb gimnázium létesítésére százhuszezer frtos alapítványt tett, s azonkívül még a gimnázium épületét is saját költségén építteti fel.

— **Zsidó-keresztény házasságok.** A „Belügyi Közöny“ legutóbbi száma kimutatást közöl azokról a zsidó-keresztény házasságokról, melyek az új törvény életbelépésének első négy hónapjában kötöttek Magyarországon. Összesen 170 ilyen házasságot kötöttek. Ebből 83 esetben a vőlegény, 77 esetben a menyasszony volt keresztény. Budapestre esik ebből a házasságból 90, a vidékiekre pedig 80.

— **A miniszter sógora.** Turonyi Bidermann Rezső szent-ágotai nagybirtokos, a honvédelmi miniszter sógora, mely vallásos érületének tanujelét adta legújában azzal, hogy Szent-Ágota pusztán saját költségén egy gyönyörű templomot építtetett, mely tetteért az ottani nép valóságos lelkesedéssel csüng a vallásos érlelmű főúron. Mily elreütet képez egymással ily közeli rokon, mutatja az elmondott eset.

— **A sztárai gyilkosság.** Sztáray István gr. rejtélyes meggyilkolása ügyében a vizsgálat nem vezetett még most sem eredményre. A vizsgálat során legutóbb az a vélemény merült fel, hogy a gróf bérnyilkosságnak esett áldozatul. Popper hanajnai zsidó regálé bérlőnél is házkutatást tartottak, mert ellenséges viszonyban élt a gróffal. Két kocsisát a bérlőnek le is tartóztatták. Sztáran az egész községet kihallgatták ez ügyben s a széles alapon megindult nyomozás okvetlenül eredményre fog vezetni.

— **Elutasított zsidók.** A munkácsi emlékoszlop leleplezése alkalmából az ottani zsidó hitközség az ünnepségekre a kormánybiztosként kiküldött Erdély Sándor igazságügyminiszter előtt tisztelegni akart, azonban Lónyay

más oka annak, a miért a szevillai herceg nem lehet francia király, elég volna az az egy, hogy morganatikus házasságból számazik. Az anyja született de Castelloi y Cordoba, a spanyol arisztokrata családokhoz tartozott ugyan, de még sem volt egyenrangú uralkodó házból származott férjével.

Fülöp herceggel a politikai világ néhány héttel ezelőtt is sokat foglalkozott, mikor köztudomású lett az a levele, a melyet Adulfret-Pasquier herceghez intézett, s mikor váratlanul Párisba érkezett. Az a levél illetőleg manifestum ugy csapott le, mint egy bomba a monarchista táborba. A fiatal herceg az általános választói jogról, és a nép szerzett jogairól beszélt, s azt sejtette, hogy egy második polgár király lenne belőle.

Legutolsó szereplése pedig az volt, hogy fel akart lépni Choletben a pótválasztáson képviselőjelöltnek s tervétől csakis pártja idősebb tagjainak kérésére állt el, a kik félték az igazalmaktól s kényelmesebbnek tartják mostani theoretikus harcukat a trónért.

Sőt Fülöp herceg akkor, mikor Henrik orleansi herceg azon gondolkodott, hogy a Faure Felixtől kapott becsületrendet elfogadja-e, a leghatározottabban a mellett kardoskodott, hogy fogadja el.

„Nem akarom, — mondá — hogy ha majd királya leszek Franciaországnak, a köztársasági érlelmű polgárok viszont az én kezemből vonakodjanak azt elfogadni.“

És az ilyen nyilatkozatokkal nem csoda, ha a fiatal herceg rövid idő alatt olyan népszerű lesz hazájában, mint leendő apósa, a mi szeretett József főhercegeünk.

főispán intézkedése folytán az izraelita hitközség tisztelegését elutasították s miután már fel is voltak véve a hivatalos programmba, onnan törölték tisztelegéseket. Van persze zaj és forradalom a munkácsi pajezeszek között s a zsidó sajtó bizonyos bojkotálja érte Lónyay főispánt. Az okot, a mely a főispánt ez intézkedésére bírta nem említi a szikszavu távirat, de ha egy liberális főispán így mert eljárni a zsidókkal, bizonyosan nagy oka volt reá.

— **Vadászati szeütédey.** Winkler Rezső lovashereiny lakatos inas a napokban összerakogatott pénzén revolvert vásált, hogy régóhajtot vágyódásának eleget tehessen: vadászhaszon. Vasárnap délután ellátva magát éles töltésekkel, nekivágott a gróf Cziráky Antal tulajdonát képező angolkertnek s ott a kert szélén lesbe állott. Sokáig várakozott, de a puska cső elé nem került vad. Megunván a várakozást egy közelben turbékoló vadgalmot vett czélba, de a golyó rosszul talált mert a galamb helyett saját tenyerét lötte keresztül. A fu, a ki amugy is gyöngye természetű, a lövére összeesett, s csak mások segítségével tudott hazamenni. Behozták Fejérvárra, a megyei kórházba, hol rögtön ápolás alá vették.

— **Marhavész a megyében.** Baracs és Herczegfalva községekben a száj- és körmőfájás kiütött. Säregressen pedig megszűnt.

— **Zsidók magyarsága.** A trencseni róm. kath. gimnáziumba a mult évbe beiratkozott 154 zsidó gyerek, a kik közül 147 vallotta be anyanyelveit a németet.

— **A hődmézvásárhelyi méregkeverők.** Lapunkban régebben már említést tettünk a Hődmézvásárhelyen letartóztatott méregkeverő bandáról, melynek feje Jáger Mari volt. Mint újában értesülünk ismét felbontottak két sirt egy névelen feljelentés alapján, hogy megalapithassák az illetőknek esetleges megmérgezését. A méregkeverők üzemeinek felderítésére eddig már 19 sirt bontottak fel, melyek vegyi megvángolásának eredménye után meg fogják a végtárgyalást tartani.

— **Lopás a postán.** Prágában, mint értesülünk, a napokban nagy feltűnést keltett Heim Károly postakézelségi napdjias letartóztatása. Az a gyanu merült föl reá, hogy egy jul. 12-én Prágába érkezett 16.000 frtot tartalmazó küldeményt elsikkasztotta.

— **A Phönix.** Kedves recipiált testvéreink minden elképzelhető módot felhasználának tőkéjük gyarapítására. Különféle üzletek csinálnak, amelyek aztán végül a „jó hazafiak“ letartóztatását vonják maguk után ama tisztességtelen üzelmek miatt. — Legújában egy Fischer Mór nevű házasságközvetítő került a rendörség kelezéjébe. Több külföldi lapban hirdette „előkelő összeköttetéssel levő“ „Phönix“ irodáját, s milliókig terjedő hozományval rendelkező feleséget ígér a házassúni óhajtók-nak. Hanem a napokban pörül járt, mert a rendörség több feljelentés folytán letartóztatta azért, mert a „Phönix“ iroda nagyobb előlegeket vett fel, de természetes, hogy a mennyasszonyok nem siettek életrekeleteni a önkrement házassúni óhajtokat. — C. — ezután Fischer ur és az ő Phönixe fel ne t. — amvaiból! Mert nálunk ez nem éppen sz. — — — — — dolog.

— **Dunai hadihajók gyakorlata.** A Maros és Körös nevű monitorok a minap a fővárosba érkeztek, honnan két napi időzés után a már hetek óta fővárosban hörgönyöz kis torpedó hajóval Ercsibe érkeztek lövő gyakorlata.

— **Elragadták a lovak.** Mint szentesi levelezők írja Stammer Sándor alispánt f. hó 17-én este pusztájáról hazajövet lovai elragadták és oly szerencsétlenül esett ki kocsi-jából, hogy szörnyet halt.

— **Pályázati hirdetés.** A sárosi róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett, segéd-tanítói állomásra pályázat hirdettek. Évi fizetés: 305 frt s lakásul egy butorozott szoba fűtéssel. A megválasztottnak osztályán s az ismétlők oktatásán kívül kötelessége leendő a kántori teendőkből segédkezés is, minéltegya

az orgonálásban is jártasnak kell lennie. Mindazon oklevél — vagy legalább is képezdét végzett tanító urak, — kik ez állást elnyerni óhajtják, okmányokkal felszerelt kérvényeiket az iskolaszékhez czímezve, minél előbb alulírtéhoz küldeni sziveskedjenek. Sárosd, (Fejérmegye) 1896. július 12-án. Závodszy István kántortanító.

Tömegesen a kiállításra. Hoffer tanító kezdeményezésére és Havranek polgármester vezetése alatt pénteken délelőtt 11 órakor érkezeltek tartatott, melyen több városi polgár jelent meg a végül, hogy mozgalmat indítsanak egy tömegesebb felrúdulásra a kiállítás megtekintésére. Az érkezeltek elsősorban Havranek József polgármester szép beszédben esztele a mozgalom nemese célját s igérve, hogy minden tőle telhetőt meg fog tenni a terv keresztültelére. A közgyűlésen Hoffer tanító bemutatta a falragaszokon közlendő felhívást, mely a közönséghez szól. A felhívást, mely világot vet a mozgalomra a következőkben adjuk:

Felhívás

Székesfejérvár sz. kir. város hazafias közönségéhez.

Forrón szeretett magyar hazánk állami fennállása ezredik évfordulójának emlékeztetére rendezett dicső kiállításunk a haza szívében, ifjú szép fővárosunkban immáron harmadfél hónapja, hogy nyitva van!

Siet mindenki kivenni részét a nagy nemzeti ünnepből! Szent István korona országainak népei tömegesen tödülnek föl, hogy tannai lehessenek állami életünk anyagi és szellemi fejlődésének. S valóban az ott felhalmozott mesés értékű műkincsek, melyek a maguk teljes valójukban varázsolják vissza az elmúlt idők régi dicsőségét, a nagy- és kisipar termékei, remekei, mezőgazdaságunk produktumai, kereskedelmünk, valamint kulturánk rohamos fejlődése, mind, mind méltán tölthetnek el bennünket büszkeséggel, kik az isteni Gondviselés kedvező kegyelme folytán megérhettük; e sokat szenvedett és anyai, meganyai megpróbáltatásokon keresztül ment edes magyar haza állami fennállásának ezredik évfordulóját! S azért most, midőn a nagy nemzeti dicsőség verőfényre aranyozza be széles e hazát a Kárpátoktól le az Adriáig, Székesfejérvár városa, az egykoron nemzeti királyainkat koronázó ós-vár s sem maradhat az usolsók között; neki is ki kell magának vennie részét a nagy nemzeti dicsőségből! S lehetne-e városunk régi multjához méltóbb más, miutha mi is — követve több hazafias város példáját, — csoportosan, tömegesen keressük fel dicső ezredikes kiállításunkat, melynek nagyszerűsége, fénye és gazdasága már is túl tört e hon természetes határain s Európáig terjedt tiszteltette a magyar nevet!

S hogy e város kevésbé vagyonszemből polgárai, a szegényebb sorsu kis iparosok, kis kereskedők, ipari segédmunkások, földmivlők, napaszmások részére az ezredévi kiállítás megtekintése lehetőleg megkönnyíttessék: a város hatóságának védnöksége alatt f. évi augusztus 15-én Nagy-boldogasszony ünnepén egy re dikivil kevés költségbe kerülő csoportos kirándulás rendeztetik Budapestre. A kirándulók augusztus 15-én reggel indulnak külön vonaton, s vissza 16-án éjjel érkeznek. A kirándulók elszállásolásáról ellátásáról s a kiállításban való kalauzolásáról g-ndo-kodva van. S hogy lehetőleg bárki is anyagi erejéhez mérten, minden nagyobb megterhelés nélkül a kirándulásban részt vehessen, a kirándulásra jelentkezők két osztályban csoportosítottak: az a) osztályban részt evők az oda — és visszautazáson kívül kapnak éjjeli szállást a fővárosi iskola épületekben berendezett szállásokban; 2 napon át a kiállítás területén levő csárdák és megjelölt vendéglőkben két tál ételből álló ebédet s egy tál ételből álló vacsorát. Ez osztály teljes díja a kiállítási belépti díjjal együtt személyenkint 3 frt 92 kr. a b) osztályban résztvevők az oda — és visszautazáson kívül kapnak éjjeli szállást, továbbá 2 napon át ebédet és vacsorát a kiállítási barakkban. — Ez osztály teljes díjai a kiállítási belépti díjjal együtt személyenkint 2 frt 60 kr. Nők részére a szállásokon, mindenütt külön osztály lesz. A kirándulásra jelentkezni lehet Bernáth Ignác, Boross Sándor, ifj. Dittmár József, Füzü Márton, Fűrész József, Gyurkovits Alajos, Kovács Lajos, Bizony, Polgár Antal, Richter József, Szaller István, Szilágyi Ferenc és Wéber Gusztáv uraknál letett aláírási ivenek és pedig legkésőbb a g u s z t u s 2-áig, annnyival is inkább, mivel a jelentkezés ekkor lezárta, a további intézkedések csak ezután lesznek megtehetőek. Bővebb értesítés az indulást megelőzőleg minden egyes résztvevőhöz külön is megy. A kirándulást intéző bizottság át van annak tudatával hatva, hogy midőn a szegényebb sorsu polgártársainknak lehetővé tesszük e kiállítás megtekintését, akkor e város hazafias közönsége bennünket hathatósan támogathat; s az ügy magasabbóságát illetőleg még igen kívánatosnak tartjuk, hogy e város lakói közül ne csak a szegényebb, hanem a jobb módúak is vegyenek részt közöttünk s azon a napon, midőn a nemzeti Géníuszt meggyink dicsőíteni, Székesfejérvár lelkes Közönsége a maga egész teljességével Budapestben legyen. Kelt Székesfejérvárott, 1896. július hóban. Hazafiu üdvözléssel: A kirándulást intéző végrehajtó bizottság.

Aquarium. A budapesti ezredévi kiállítás egyik díszes aqurium, mely dr. Somogyi Aladár tanár vezetése alatt egy díszes csarnokban a tenger csodáit mutatja be. A kiállítást látogatók szives figyelmébe ajánljuk e remek s az összes szakértők által is kitűnőnek talált kiállítás megtekintését, hol dr. Somogyi tanár maga szolgál a látogatóknak felvilágosításokkal. Az aquriumba való belépti díj 30 kr.

Lóverseny Siófokon.

— Saját kiküldött tudósaitóktól. —

Csütörtökön július 16-án tartotta meg az ideai első lóversenyt az urlovasok szövetsége a siófoki gyepon.

Délután három óra felé már a nagy közönség hullámozott a versenyterén, melynek háttérében van hazánk dédelgetett kincse: a Balaton, a szépsége magyar tenger.

A versenyter felé haladó hölgyek világos ruhái bele-bele akadtak a rendezetlen ut bogáncsaiba, míg a Balaton-fürdőről az érdeklődők nagy sokasága iparkodott a kis faalkotmány felé, hogy annak alacsony padjain a nap sugaraitól védve megpihenjenek.

A bajos arcu arisztokrata nők mellett ott állt a szomszédos vármegyék szép hölgyközönsége, élénk arccal várták a verseny kezdetét, hogy átadják magukat a tova törtető lovak versenyé által előidézett irgalmoknak.

A nap melegét némileg enyhítette a kebleket duzzasztó balatonparti levegő, melyet nagy élvezettel szívtak magukba a Budapestről lerándult vendégek.

Ha elhalasztott a bírói páholy csemetése s a starter lecsapta jelző zászlaját, a látósvék egész özőne fordult a Balaton partján tovarohanó lovak felé. Az izgatott közönség közt minduntalan lehetett hallani egy-egy megjegyzést: ez lesz az első, az lesz; most elér, már elhagyja, közel vannak, még mindig kitart, nem enged; éljen, megnyertük; éljen! A csengetyű szava ismét hallatszik, s az előszedett fehér zsebkendő lengenek a lanyha tóparti szellő által lobogtatva, a győztes dicsőítésére.

A nyertes hívei pedig rohannak a totalizateur bódéhoz, folyton kérdegetve: milyen az eredmény; mennyit adnak s így tovább, míg a kíváncsi tekintetek észre nem veszik az összeszámlálás után kifüggesztett táblát, mely jelzi az osztályokat.

A közönség többi nem játszó része pedig figyelemmel nézegeti a győztes lovat. Különösen érdeklődnek iránta a siófoki gyepon nagy számmal megtöltött verseny istálló tulajdosok.

A nők éppen úgy részt vesznek a futtatás izgalmaiban; éppen úgy érdeklődnek a futtatás minden mozzanata iránt, mint a férfiak. Hogy miért? Azt bajos lenne megmondani. Mi impo-

nál jobban nekik, a lovak hosszú szép nyaka, hullámozó sörénye, avagy talán a fiatal ur lovasok, kiknek színes selyemből készült dressé libeg-lobog a vágató lovasok, a kik még az imént ott a bódé mellett ügyaroltak a szép hölgyeknek s most a vágató lovon ülve nem is látszanak észrevenni a fehérzsebkendő üdvözlő lobogtatását s a dicsőítésére felhangzó sok-sok éljant!

Es a hogy a versenyek folynak tovább, lassankint apró felhő foszlányok emelkednek a láthatár szélén megtörve a lenyugvó nap sugarait, mely vakítón megragyoztatja a távolban látszó tihanyi apátság templomának keresztjét. A Balaton apró hullámai pedig tovább-tovább ingerkednek a nap vörös fénye mellett a víz tetején haladó, apró vitorlásokkal.

Este 7 óra tájban már az utolsó futam is véget ért s a közönség belemélyedve a lovak bírálatába, oszladozni kezdett.

A futtatás eredménye a következő volt: I. Siófoki díj. 1000 korona. Távolság 1600 méter. Pejacsevics J. gróf 3 é. sárga m. Uzsorai 1-ső; Jankovich Gy. First Phil 3 é. p. ménje 2-ik; ugyanannak 3 é. p. ménje A karat 3-ik. Totalizátor: 5: 19.

II. Somogy megyei akadályverseny. T. díj és 1000 kor. 4000 m. Blaskovics E. 4 é. sga k. Aranyvirág 1-ső; Esterházy gróf 4 é. pm. Biztos 2-ik; Hoffmann L. százados 4 é. pm. Pityke 3-ik. Tot.: 5: 10.

III. Keszthelyi díj. Gátverseny. 1200 kor. 2400 m. Podmaniczky E. báró főhadnagy 4 é. pm. Monopol 1-ső; Hoffmann L. százados 4 é. pm. 2-ik; Esterházy B. gr. 4 éves pm. Birtokos 3-ik. Tot. 5: 20.

IV. Eladók gátverseny. 1000 kor. 3200 m. Taxis M. hg. id. pm. Mignon 1-ső; Hoffmann L. száz. 4 é. pm. Gladiator 2-ik. Tot. 5: 6.

V. Eladók versenye. 1000 kor. 1200 m. Hoffmann L. százados 3 éves sárga k. Remember me 1-ső; Jankovich Gy. 3 é. sga k. Maritta 2-ik; Jankovich D. 3 é. p. k. Madonna 3-ik. Tot. 5: 38.

VI. Boglári Handicap. 1000 kor. 1600 m. Wacklawiszek R. százados 3 é. p. k. Valerie 1-ső; Jankovich D. 3 é. sga m. Ito 2-ik; Pogmaniczky E. br. főhadnagy 5 é. p. k. Reseda 3-ik.

Törvéyszék.

Egy adós, ki poffal fizet. Ily czim alatt megirtuk már régebben, hogy Krausz F. Vilmos kereskedő, Deutch Gyula kereskedőt, mikor ez Krausz boltjába ment egy számlája kiegyenlítése ügyében, Krausz a fizetés helyett Deutschot arczul ütötte, ki a járásbírósnál feljelentette. A járásbírósnak a tárgyaláskor felmentette Krauszt, s mit Deutsch ügyvédje megfélebbeszt s az ítéletábla az elsőfoku bíróság nehezelt ítéletét részben megváltoztatta akkép, hogy Krausz F. Vilmos vádlottat a Deutch Gyula sérelmére elkövetett könnyű testi sértés vétségében büntönek mondja ki és ezért három napi fogházra mint fő és 5 frt pénz, mint mellékbüntetésre ítéli. Tartozik egyszersmind a vádlott 3 frt tanudíjat és 3 frtot az orvosi látéletért, továbbá sértettnek ügyvédje, dr. Steiner Jákó részére ugyancsak, mint eljárás költséget 30 frtot végrehajtás terhével megfizetni és a felmerülő rabtartási költségeket viselni. Deutch Gyulát azonban Krausz F. Vilmos ama viszontvádja alól, hogy őt több helyen fizetesképtelennek hirszerelte teljesen felmentetik.

A néplap sajtópöre. A Magyar Néplap" a vasvári gyűlés alkalmával megírta, hogy Bacsó Vincze vasvári szolgabíró a néppártiak felképpelték. A nyilvánosságra hozott incidens nem igen volt nyére a szolgabíró urnak; ki most úgy akar bosszút állani, hogy Lepsényit, Magyar Néplap" szerkesztőjét a sajtóbírósnak elé állítja az inkrimináló czikkért.

Irodalom és Művészet.

Stampay-féle énekek és imák Magyarországon minden részéből beküldött észrevételek alapján összeállítva, 12000 példányban szept. 1-én megjelenik. 210 lap, szépen bekötve 15 kr. A 11-ik példány és kották ingyen. Kőbölkut, (Esztergommegeye.)

Hittudományi Folyóirat 20 iv, azaz 320 oldal, a következő tartalommal jelent: I. Ertekezések. A Fiu istenségeinek hitczikkelyéről. Huthkay Lipót. — A szeplóelen fogantatás és a Szentírás. Sztróiny Antal. — A keresztény házassági jog alapja a római jogban. Bíró Dezső. — A lelkiismereti szabadság. Dr. Acsay Antal. — Fejlődik-e a keresztény etika? Zubriczky Aladár. — Francia egyházi szónokok. Kudora János. — II. Hittudományi mozgalmak, vegyesek. A papi nevelés és oktatás kérdéséhez. Dr. Szentes Anzelm. — A pszképzés reformjához. Hólszky Károly. — A Hittudományi Folyóirat előkelő könyvtárakban. — Rövid közlemények, kérdések és feleletek. — Imáink módosításához. — Pályázati hirdetés. — III. Irodalmi értesítő. Egy magyar bibliai lexikon szerkesztéséről. — Vigoroux Dictionnaire de la Bible. Gergely József. — Szives figyelembe. — Mellékelve: Egely József, Bibliai Lexikon.

Az „Évszak”. Nincs titka a divatos, jóízű, olcsó és czélyszerű öltözékös kérdések, melyet az „Évszak” című divatlap célirányosan meg nem oldana. Azért, mint legjobb tanácsot csak azt ajánljuk, hogy az olvasó-közönség rendelje meg annak a legolcsóbb, legzsebb és a legújabb divatot mindig a legelőző közzétételétől. Az „Évszak”-ot, mely a női divaton kívül felkarolja a férféremű és a gyermekdivatot is. Megrendeléseket a lapra elfogadja. Kiadóhivatal: Bpest, IV. Király-utca 110. sz., minden fővárosi és vidéki könyveskereskedés. Előfizetési ára egy évre 4 frt, negyedévre 1 frt. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal.

Közgazdaság.

A gazdasági egyesületek.

(K. Ö.) Ki ne érdeklődne a mezőgazdasági érdekeket szolgáló társadalmi szervezetek, a gazdasági egyesületek működése iránt? Ha volt létalapja a gazdasági egyesületeknek azokban az időkben, midőn a mezőgazdaság még használható iparág volt, szászorta nyertek jelentőségükben azóta, hogy a középbirokat a valóságos küzd, a kisbirtokos osztály pedig csak tengődik. A mezőgazdaságra jelen viszonyok közt a gazdasági egyesületekre hárulnak az érdekképviselet czimén a nehéz, de nem feladat, hogy a mezőgazdasági válságból kivezető utat ne csak megtalálja, de irányítólágon hasonló gazdasági politikánk menetére, mely eddig a kereskedelmi és ipari érdekek felkarolásával ellenséges viszonyba helyezkedett az ország nemzetfenntartó gazdasági tényezőjével, a mezőgazdasággal.

Nem látjuk gazdasági egyesületek feladatát kimerítve a mezőgazdaság tökéletesítése terén kifejtett buzgalomban, a szakértelem emelésében, a termények értékesítésében, a gazdasági czikkék beszerzésében, könnyítésében. Mindezt akkor is ott látjuk teendői között, ha nem is kellene a mezőgazdasági válságot bizonyító tünetekről naponta beszámolnunk. De mikor a mezőgazdasági válság mindinkább súlyosabb nehezedik garda-társadalmunkra, magasabb igényekkel lépünk fel gazdasági érdekeinket, szolgáló társadalmi szervezetekkel, szemben. És ez abban állana, hogy az országban szétszórt gazdasági egyesületek egyesülve egy emberként szállanának sikra megtámadott érdekeink védelmére. Ez az egyesülés és az egyesülésben kifejezett erő hathatós érdekképviseletét képezne mezőgazdaságunknak, szemben a kormánypolitikában érvényre jutott merkantil közgazdasági politikának, mely a

nagy forgalomban látja egyedül biztosítottnak az ország gazdasági fellendülését.

A mezőgazdaság érdekeit képviselő országos szervezet létesítése képezi különben is tárgyát a IV. országos gazdakongresszusnak is. Mert mindenki jól tudja, hogy a mezőgazdasági válság ellenállóására feltétlenül szükséges a független gazdátársadalom intenzívebb szervezése, mely nélkül továbbra is kegyelemre leszünk kiszolgáltatva a merkantil érdekeket egyedülállóan istápoló közgazdasági politikának. Ennek a közgazdasági politikának természetellenes elhatalmasodásától pedig meg nem menti a gazdaságot a gazdasági egyesületek jelen szervezete, melyek — egy-kettő kivételével — semmi biztosítékot nem nyújtottak a multban és nem nyújtanak a jelenben sem arra nézve, hogy a gazdák érdekei meg volnának védve.

A gazdasági egyesületek a gazdái és czéljuk nem lehet más, mint a gazdák érdekeit megvédeni, szemben minden a mezőgazdasági érdekekre nézve ellenséges tényezővel. Ezt úgy tudjuk mi és mindenki, ki a mezőgazdasági érdekek iránt kellő nemzeti érzéssel rendelkezik. De hát az a pártpolitika, mely súlyosan nehezíti társadalmi és közviszonyainkra, mindentől politikai agenturát csinál. Ez a pártpolitika meghamisította a gazdasági egyesületek igazi czélját, megbénítja tevékenységét, semmittevésre kárkoztatja, mert a pártpolitikának nem lehet érdekében a gazdasági egyesületekben oly független szervezetet bocsájtani a gazdasági rendelkezésére, hol a gazdák érdekei védelemre találnak még — a pártpolitikával szemben is. Meghisszük azt, hogy ennek a pártpolitikának nem igen tetszik a független véleménynyilvánítás, mely rossznézőleg nyilatkozik a hatalmasok által követett közgazdasági politika irányáról és jogos védelmet követel elhanyagolt mezőgazdasági érdekeinknek. De hát — úgy tartjuk — épen ez képezi feladatát gazdasági egyesületeinknek, kijelölni azokat a módozatokat, melyek alkalmasnak bizonyulnak a mezőgazdasági válság megszüntetésére és rámutatni a válságot előidéző és azt fokozni képes tényezőkre. Ha nem ez képezi a gazdasági egyesületek feladatát, akkor tessék politikai expozitúrákat felállítani és ne gazdasági egyesületeket. Legalább tudja a gazdasági egyesület, hogy mily természetű szervezettel van dolga. Ne tessék a gazdasági érdekek védelme titulus alatt a gazdákat oly szervezetbe kényszeríteni, melynek látszólagos czélja a gazdák érdekeit képviselni, de tényleg megfosztja a gazdákat függetlenségüktől és odaláncolja a pártpolitika szekeréhez.

De hát a földmívelési miniszter, a mezőgazdasági érdekek hivatott öre, Darányi mióta elmondta fényes expozéját, csendes szemlélője a viszonyoknak. Ne is háborgassuk nyugalmában, mert egy gazdasági egyesület függetlenségét megvédeni nagyon kellemetlenül érinti a kegyelmes urat. A gazdasági egyesületek függetlenségét a pártpolitika befolyásától megvédeni és ezeket országos szervezetté egyesíteni képezzé az agrár-politika legközelebbi teendőjét.

— Az aratás eredménye. Két hete mult már, hogy hozzáláttak az aratáshoz, az eddigi eredményekből könnyebb is már az ideai termésre nézve levonni a következtetéseket. Az ország különböző részeiből érkező terméstudósítások nyomán konstatalható, hogy az ideai gabonatermés, ha nem is mindentűnt, de nagyjából megfelel a hozzákötött reményeknek. Buzánk és rozsunk kétszeresünk is, árpánk és zabunk közép és jó közép terméssel biztatnak, ugy mennyiségre, mint minőségre nézve. A takarmányczikkék terméshozama is tulnyomó részben most már kielégítő. Jó termés lehet remélni a kapásnövényekből is, mert a kukorica, répa és dohány sokat javultak az utóbb lefolyt időkben.

* Az ideai bortermés. Kivétel nélkül jó termés várnak az országban; egyes helyeken olyan termésre számítanak, a mió már évtizedek óta nem volt. Így pl. az Alföldön a

homoki és humnosos talaju szőlőkben 15—25 hektoliter bort remélnek holdanként. A Dunántul és a Tiszántul amerre csak szőlők vannak, de a Dunáninnen fekvő részeken is kielégítő és jó terméskülátások vannak, úgy hogy a közel 350.000 kat. holdra rugó szőlőterületünkről 5—6 millió hektoliter bort (új bort) lehet remélni. Ilyen országos jó termésünk, a melynyire a statisztikai adatokból kitűnik, 1886 óta nem volt. — Az idei kedvező bortermés valószínűleg lehetővé fogja tenni az olasz boroknak piacunkról való kiszorítását. Ez annál kívánatosabb lenne, mert az utóbbi években az olasz borok nagy elterjedése hazánkban, nagyban veszélyeztette elpusztult szőlőink felújítását. 1891—92 óta összesen 5 millió hektoliter olasz bort hoztak be, a melyeknek — mint az újabb felfedezések bizonyítják, — legnagyobb részét az egészségre ártalmas anyagokból hamisított borok képezték. Horvát és Szlavonországban, nemkülönbön Ausztiában is jó termés várnak.

* Szerb sertés behozatal. Szerbia hozszas utánjárás, és kiabálás után ismét elérte, hogy harmadszor is megnyilnak sertéseik részére a magyar sorompók. A magyar kormány ugyanis Szerbia kívánását elvben teljesíthetőnek találta s hozzájárult ahhoz, hogy ezutal h e t e n k é n t e g y s z e r három ezer drb. sertés legyen Szerbiából Kőbányára felhozható. Maga az engedély ahhoz a feltételhez van kötve, hogy előzetesen a magyar földmívelésügyi miniszterium egy szakértő bizottságot küld le Szerbiába, amely meggyőződést szerez a szerbiai sertésállomány egészségi állapotáról. A behozatal engedélyre csak akkor lép érvénybe ha ennek a bizottságnak a jelentése m i n d e r irányban megnyugtató lesz. A kormány azonban továbbra is fenntartja magának, hogy későbbi gyanus betegségek esetén a most koncedált határzárkönyvitéseket ismét visszavonja.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Gr. K. Keszthely. Köszönet az emléke-ésért. Amint serát ejtjük jónni fog. Üdvözlöt!

St. I. Kőbölkut. Kérelmének szívesen tettünk eleget.

St. E. Török-Bálint. Ugy mostani kérésének, mint régebbi levelében kifejezett kívánásának eleget tettünk. Utóbbi pár nap alatt elintézte megy.

Z. István. Sárosd. Elegt teszünk kérésének, de mindjárt mi is felhasználjuk az alkalmat, hogy vizuatszolgálat fejében felkerjük, hogy lapunkat az ottani eseményekről tudósítani sziveskedjék. Üdvözlöt!

Sztr. Antal. B.-Szt.-András. A fentebbi üznet egész terjedelmében önnök is szol.

4079—tk. 896.

Önkénytes árverési hirdetményi kivonat.

A szfejérvári kir. törvénytészék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tattay István és társai önkénytes árverési ügyében a szfejérvári kir. törvénytészék területén lévő, Szfejérvár szab. kir. városban tekvő, a szfejérvári 2525. sz. betétben A I. 2. sor, és 1684. 1685. hrsz. a. vizivárosi kert, és Távirada utcazi 17. sz. lakház és udvara az árverést a folyamodók által megállapított 8000 frt kikáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megiejeit ingatlanok az 1896. évi július hó 23. napján délelőtt 9 óraker ezen kir. törvénytészék, mint tkönyvi hatóság hivatalos helyiségében (megyeház, földszint) megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%—át készpénzben vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szfejérvárott, 1896. évi június hó 12-én.

A kir. tiszék tkvi hatósága.

Tömöry József,

kir. társbíró.

Eladandó könyvek és füzetek.

Isten igéje, 1-5. évf. á 60 kr = 3 frt. Falusi predikációk, 7., 8. és 11. évf. á 60 kr = 1 frt 80 kr. Primitia beszédek, dr. Pellet Odón pred. 50 kr. Predigten auf alle Sonntage und Festtage, 1-2. Theil von Alban Stolz 1 frt 50 kr. Originelle Kurz-Gefasste praechtige Sonntagspredigten für das ganze Kirchenjahr, von Franz Xaver Weninger, 3 bündel minden alkalomra, 2 frt. Populäre Predigten auf Sonntägliche Feste des Kirchenjahres von dr. Anton Westermayer, 1-2. Band, 5 bündel minden alkalomra, 4 forint. Volks Predigten auf die Sonn- und Festtage des Kirchenjahres, von dr. Willhelm Molitor, 1-2. Band, 3 bündel minden alkalomra, 3 frt 50 kr. Volks Predigten, von Georg Fuchs, 1-2. kötet 60 kr. Fastenpredigten, Fest- Lob und Gedenkschriften von Johan Nepomuk Techupik, 50 kr. Schmitt Katholische Sonn- und Festtags Predigten 1-2. kötet, 5 frt. Das Katholische Christenthum in seinem Glauben seinen Geböthen und Gnadennitteln oder: Katechismus predigten über die Gesamt lehre der Christkatholischen Religion, nach Deharbe's Katechismus ausführlich und populär bearbeitet von Johann Ewangelist Zunliner Beneficiat Katechet und Beichtvater im Institute der arme Schulschwester in Reischbach. Jargang 1-IV. A 4. évf. 8 kötet 20 forint helyett 12 frtért. — Különféle művek: Jus ecclesiasticum universum Pöhem 1-2. A két kötet együtt 2 frt. Magyarország helység névtára 1. kötet egytetemes rész, 2. kötet betűrendes rész. (Dvorzsaák J. kiad.) Diezkötésben 12 frt helyett 5 frt. Budavár mint a pápák jövedő székhelye 60 kr helyett 30 kr. Irta egy katolikus pap. Méhészeti mozaik. Irta dr. Fényes Kálmán ügyvéd, 10 kr. Lelkészi Congrua ügye és a püspöki kar 10 kr. A kath. autómia szervezkedésének szüksége a XII. órában. Irta Holbosa Józ ef, 50 kr helyett 25 kr. XIII. Leo Pápa ő Szentességének körlevele a munkások helyzetéről 10 kr. Megállanak a Nap és Hold. József csudája, dr. Hutnagi János 10 kr. A kalocsi érseki főmegyében levő Hajósi Csodatévő Mária szobrának rövid története. Ista Telecskay 20 kr. Kath. Örtűzek. Költemények s iránydalok, irta Nagykanics. 1 frt helyett 50 kr. Cherier a magyar egyház története 1 frt. A r. kath. egyház története Magyarországon. Irta Balics Lajos, 1-2. kötet. I. r. 2. kötet II. r. 3 frt 50 kr. Cantu Caesar világtörténelme, ó-kor, középkor, új kor. Az utolsó harmincz év történelme. Kor és betűrendi mutatóval 50 frt helyett 23 forint 50 kr. Kath. szemle, tagliltmény 1889. évre III. k. 1-5 füzet 1 forint. Kath szemle, tagliltmény IV. k. 1890. évre 1. 2. 3. 5. f. 40 kr. Kath. szemle, tagliltmény V. k. 1891. évre 1-5. füzet 1 frt. Die Heiligen Schriften des Alten und Neuen Testaments übersetzt und herausgegeben von Leander von Ess, der Theologie Doctor, 50 kr. — A fent jelzett könyvek kaphatók ERŐS LAJOS nyugalmazott plebánusnál Székesfejevárván (Ferencciek).

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. június 1-től. —

Budapest—Székesfejevárv—N. Kanizsa.

indul	érkezik	indul	érkezik
Gyorsv.: 7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.: 7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.: 11:50 reg.	3:16 d.u.		
Szem.v.: 4:50 d.u.	6:35 d.u.	6:46 d.u.	7:52 d.u.*
Vegy.v.: 2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Gyorsv.: 7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.: 9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N. Kanizsa—Székesfejevárv—Budapest.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.: —	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Gyorsv.: 5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.: 10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.: 2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.: 5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este
Sz. v.: 8:42** d.u.	9:39 este	9:49 este	11:25 este

Sz. Fejérv—Veszprém. Veszprém.—Sz. Fejérv.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 5:20 d.e.	8:03 d.e.	4:19 reg.	6:— d.e.
" " 9:34 d.e.	10:52 d.e.	7:03 reg.	8:34 d.e.
" " 1:— d.u.	2:33 d.u.	4:43 d.u.	5:53 d.u.
" " 9:27 este	11:— este	7:19 este	10:09 este

* Csak Siófokig közlekedik.

** Siófokról indul.

A Veszprémből este 7:19-kor induló vonat csak vasárnap, ünnepnap és esütőnapokon közlekedik.

A Balatonavi gőzhajózási részv. társulat menetrendje.

Siófok-Balatonfüred-Almádi-Kenese és vissza.

Siófok	9:50,	12—,	8:15,	6:15
Balatonfüred	10:45,	1:20,	9:30,	7:15

HIRDETÉSEK
felvétetnek kiadóhivatalunkban (Szt. István-
tér 1-ső szám alatt) a legjutányosabb áron.

Aitaános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság.

Elnök: **Dr. MÜNNICH AURÉL.**

Részvénytőke **300.000 korona.**

T. Cz.

Van szerencsénk a n. ó. közönség becses tudomására hozni, hogy működésünket Székesfejevárv szab. kir. város területére is kiterjesztettük. A „Visszatérítési Pénztár“ kibocsájt visszátérítési szelvényeket és kötvényeket. Elfogad közvetlen betéteket, a legesekélyebb összeg erejéig. Kiállít költségmentes takarékbetétí könyvecskéket, melyek az évenkénti kötszer megtartandó törlesztési huzásokban részt vesznek, úgy hogy azokra nagyobb összeg nyerhető, mint az eredeti betét volt. Követelje tehát mindenütt, ahol készpénzzel fizet a visszátérítési szelvényeinket, melyek

költségmentes takarékbetétí jegyeket képeznek

s melyek segítségével teljesen költségmentes tőkét gyűjthet magának.

A következő kereskedőknél kaphatók költségmentes visszátérítési szelvényeink: Csernai József pék üzletében, Eckstein József varrógép, játék és látszer üzletében, Goldstein Izidor férfi-divat és kalap üzletében, Jellenek Manó kész férfi-ruha üzletében, Krausz F. Vilmos női divat és vászon üzletében, Márkus Béla mészáros üzletében, Pinkász Zsigmond és fia fűszer nagykereskedőnél, Reinitz Lipót fűszer nagykereskedőnél, Reitman Ignác illatszer és cognac üzletében, Singer Ede könyv, zenemű és papír üzletében, Schmelzer Jákó diszmű és normbergi üzletében, Steininger Sándor női divat és vászon üzletében.

Általános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság

Kossuth Lajos-utca 19. szám.

Nyomatott Számmér Imrénél, Székesfejevárvott.

Alsó-Eörs*	2.—	—	—
Almádi	2:20,	10:30,	—
Almádi	—	—	5:35,
Alsó-Eörs	5:15,	—	6:—,
Balatonfüred	6:15,	10:55,	7:—,
Siófok	7:15,	11:50,	8:—,
			8:20

Boglár-Révfülv-Badacsony és vissza.

Boglár	12:15,	3:30,	7:20,	10:35
Révfülv	12:50,	4:—,	7:50,	11:—
Badacsony	1:40,	5:—,	—	—

Siófok B.-Füred-Boglár-Révfülv-Badacsony-Keszthely és vissza.

Siófok minden pént. 5:—,	5:40,	szerd. 5:—,	csüt. —
B.-Füred " " 6:—,	6:50,	" 6:20,	" —
Boglár " " —	9:5,	" 8:30,	" —
Révfülv " " 8:20,	9:35,	" 9:—,	" 7:55
Badacsony " " —	10:30,	" 9:55,	" 8:50
Keszthely " " —	12:10,	" 11:40,	" 10:35

Minden pént. és szomb., minden szerd.

Keszthely	6:—,	—	4:—
Badacsony	7:45,	—	5:45
Révfülv	8:30,	—	6:40
Boglár	9:—,	—	7:10
B.-Füred	11:15,	—	9:25
Siófok	12:15,	—	10:25

* Feltételes megállás csónak kiszállással jul. és aug. Kenesére jul. 1-től fogva közlekedik a hajó.

Fogorvos

Dr. Ritscher Zsigmond

a bécsi fogorvosi egyetem-intézet volt fogorvosa.

Székesfejevárv Sas-utca 7. sz.

Fogházás érzéketlenítő szerrel.
Plombálás arany platini és cementtel.
Mütogak és fogsorok kaucsuk vagy arany alapon.

Speczialista arany plombálásban.

Rendel reg. 8 órától este 6-ig.

Vásár- és ünnepnapokon is.